

tilastotiedotus statistisk rapport

16.8.85

ISSN 0355-2276

Tilastokeskus
Statistikcentralen
Central Statistical Office of Finland

1985

Sarja ja nro - Serie och nr
TY 1985:18

Työolotutkimus 1984 Palkansaajien työaika Esiraportti 2.

Tilastokirjasto
Statistikbiblioteket

Fi 205

tilastotiedotus statistisk rapport

ISSN 0355-2276

Tilastokeskus
Statistikcentralen
Central Statistical Office of Finland

1985

Tiedustelut - Förfrågningar
Iiris Niemi

Päiväys - Datum
16.8.1985

Sarja ja nro - Serie och nr
TY 1985:18

Työolotutkimus 1984 Palkansaajien työaika Esiraportti 2.

Kansikuva: Pressfoto/Kai Hagström

ISSN 0355-2276

Helsinki 1985. Valtion painatuskeskus

SISÄLLYS

	Sivu
1. Johdanto	5
2. Säännöllinen työaika	5
3. Kesätyöaika	7
4. Ylityöt	7
5. Työaikamuoto	8
6. Työn alkamis- ja päättymisaika	10
7. Työajan joustavuus	10
8. Yötyö	10
9. Työskentely viikonloppuna	11
10. Sivutyö	11
11. Yhteenveto	12

Kuviot

1. Palkansaajien säännöllinen työaika vuosina 1977, 1981 ja 1984	5
2. Miesten ja naisten säännöllinen työaika	6
3. Palkansaajien työaikamuodot vuosina 1977 ja 1984	8
4. Työaikamuoto säännöllisen viikkotyöajan mukaan	9

Taulukot

2.1. Säännöllinen työaika sukupuolen ja statuksen mukaan vuosina 1977 ja 1984	14
2.2. Säännöllinen työaika ammattiryhmittäin v. 1984	14
2.3. Säännöllinen työaika sukupuolen, iän, statuksen ja palkkausmuodon mukaan v. 1984	15
3.1. Lyhyempi kesätyöaika ammattiryhmittäin v. 1984	16
3.2. Lyhyempi kesätyöaika sukupuolen, iän, statuksen, palkkausmuodon ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan v. 1984 .	17
4.1. Palkallinen ylityö ammattiryhmittäin v. 1984	18
4.2. Palkallinen ylityö sukupuolen, iän, statuksen, palkkausmuodon ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan v. 1984	19
4.3. Palkaton ylityö ammattiryhmittäin v. 1984	20
4.4. Palkaton ylityö sukupuolen, iän, statuksen, palkkausmuodon ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan v. 1984	21

	Sivu
5.1. Palkansaaajien työaikamuodot sukupuolen mukaan vuosina 1977 ja 1984	22
5.2. Työaikamuoto ammattiryhmittäin v. 1984	23
5.3. Työaikamuoto sukupuolen, iän, statuksen ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan v. 1984	24
6.1. Työn alkamisaika sukupuolen ja statuksen mukaan v. 1984 .	25
6.2. Työn päättymisaika sukupuolen ja statuksen mukaan v. 1984	25
7.1. Työajan joustavuus vuosina 1981 ja 1984	26
7.2. Työajan joustavuus ammattiryhmittäin v. 1984	26
7.3. Työajan joustavuus sukupuolen, iän, statuksen ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan v. 1984	27
7.4. Liukuvan työajan tasoitusjakso sukupuolen ja statuksen mukaan v. 1984	28
8.1. Yöllä työskentely sukupuolen, iän ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan v. 1984	29
9.1. Lauantai- ja sunnuntaityö sukupuolen, iän ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan sekä ammattiryhmät, joissa viikonlopputyö on yleisintä v. 1984	30
10.1. Sivutyön tekeminen päätyön ammatin mukaan v. 1984	31
10.2. Sivutyön tekeminen sukupuolen, iän ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan vuonna 1984	32
10.3. Sivutyön tekeminen sukupuolen ja iän mukaan vuonna 1977 .	32
11.1. Työaikaan liittyviä epä mukavuustekijöitä säännöllisen viikkotyöajan mukaan vuonna 1984	33

Työolotutkimuksen 1984 ilmestyneet julkaisut

TY 1985:17
Työn haitat

1. JOHDANTO

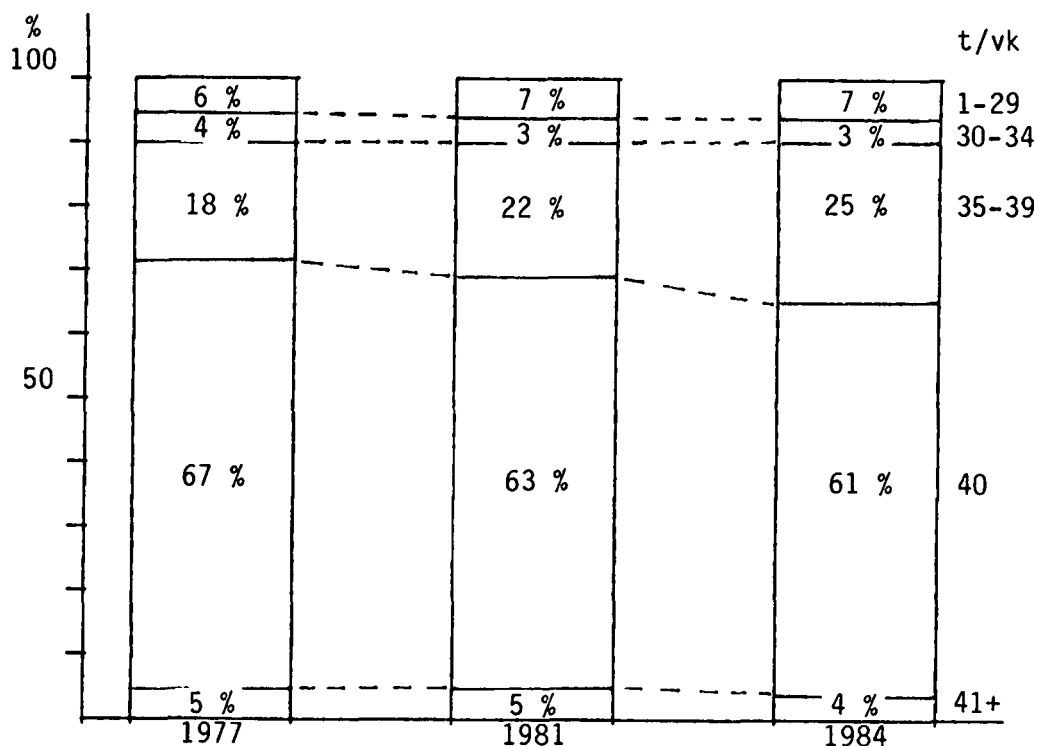
Vuonna 1977 tehtiin Tilastokeskuksessa ensimmäinen työoloja kartoittanut haastattelututkimus. Vuonna 1984 tehtiin työvoimatutkimuksen otokselle erillisenä käyntihaastatteluna työolotutkimus. Työvoimatutkimuksen 5 027 palkansaajasta haastateltiin 4 502 eli 89 prosenttia. Tulokset edustavat koko maan palkansaajaväestöä.¹⁾

Tässä raportissa julkaistaan työaika koskevia ennakkotietoja. Tulokset pohjautuvat aineistosta otettuihin jakautumiin, joita ei ole estimoitu koskemaan koko perusjoukkoa. Tutkimuksen lopulliset tulokset julkaistaan vuonna 1986.

2. SÄÄNNÖLLINEN TYÖAIKA

Säännöllisellä työajalla tarkoitetaan tässä työehtosopimuksessa tms. sovittua työaika, johon ei lasketa mukaan ylitiöitä. Palkansaajien säännöllisen työajan pituus on muuttunut hyvin vähän vuosien 1977 ja 1984 välisenä aikana. Osa-aikatyötä on tehnyt 6-7 prosenttia palkansaajista. Muutosta on lähinnä tapahtunut siinä, että 40 viikkotuntia tekevien osuus on vähentynyt ja 35-39 tuntia tekevien lisääntynyt.

Kuvio 1. Palkansaajien säännöllinen työaika vuosina 1977²⁾, 1981³⁾ ja 1984.

1) Aineistosta tarkemmin Työolotutkimuksen ensimmäisessä esi-raportissa (Tilastotiedotuksia TY 1985:17).

2) Työolotiedustelu 1977, jatkoselvitys, Tilastotiedotuksia TY 1981:14

3) Työvoimatutkimus 1981, Tilastotiedotuksia TY 1982:21

Säännöllisen työajan pituus vaihtelee ammattiryhmittäin. 40 tunnin työaika on lähes kaikilla niillä, jotka työskentelevät teollisuus- tai rakennustyössä. Poikkeuksena on kemian prosessi-, massa- ja paperityö, jossa 61 prosentilla on alle 40 tunnin viikkotyöaika.

40 tunnin viikkotyöaika on yleinen myös palvelutyössä, kuljetus- ja liikennetyössä, maa- ja metsätaloustyössä sekä kaupallisessa työssä. Näistä palvelu- ja kaupallisessa työssä on kuitenkin myös osa-aikatyötä tekevien osuus suurin. Siivoustyössä on 26 prosenttia osa-aikatyöntekijöitä, tarjoilutyössä 19 prosenttia, myyjistä 12 prosenttia. Posti- ja lähettityössä osa-aikaisten osuus on 27 prosenttia.

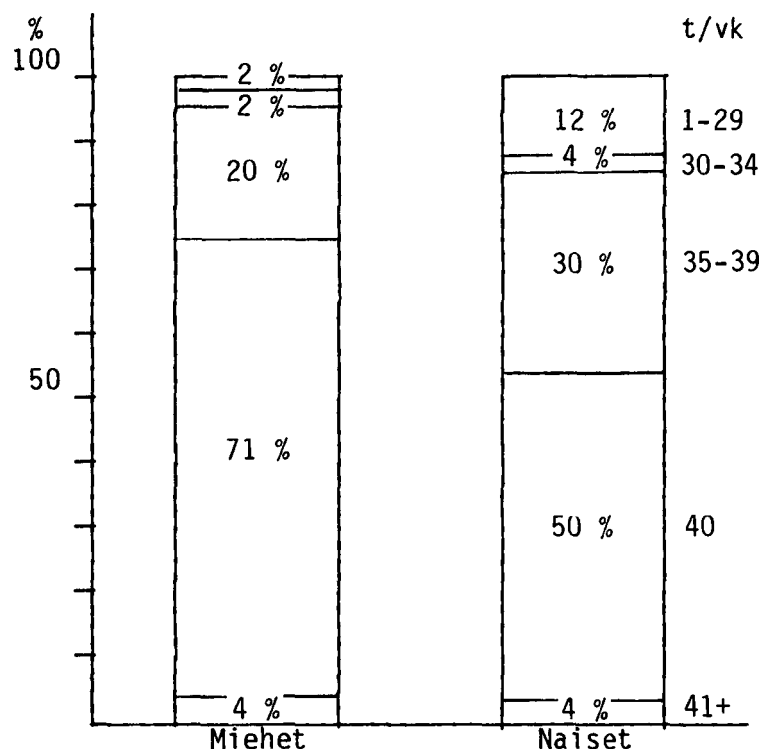
35-39 tunnin työaika on yleisin hallinnollis-konttoriteknisessä työssä (64 prosenttia).

Työntekijöiden työaika on yleensä pidempi kuin toimihenkilöiden. Valtaosa työntekijöistä, 84 prosenttia, tekee vähintään 40 tunnin työaika, kun sitä tekee toimihenkilöistä vain 46 prosenttia ja 35-39 tunnin työviikkoa 41 prosenttia.

Palkkausmuoto heijastuu työajan pituuteen. Neljä viidesosaa niistä, joilla on tunti- tai urakkapalkka tekee vähintään 40-tuntista työviikkoa. Kuukausi- tai viikkopalkkaa saavista tämän pituinen työviikko on sen sijaan runsaalla puolella. Toimihenkilöistä on 88 prosentilla viikko- tai kuukausipalkka, työntekijöistä 37 prosentilla.

Miehillä 40-tuntinen työviikko on yleisempi (71 prosentilla) kuin naisilla (50 prosentilla). Naisista tekee sen sijaan 35-39 tunnin työviikkoa useampi (30 prosenttia) kuin miehistä (20 prosenttia).

Kuvio 2. Miesten ja naisten säännöllinen työaika

Osa-aikatyötä tekee naisista 12 prosenttia, miehistä vain 2 prosenttia.

Keskimääräisen viikkotyöajan lyheneminen on siis tapahtunut siten, että 40 tuntia tekevien osuus on vähentynyt ja 35-39 tuntia tekevien osuus lisääntynyt. Muutosta on tapahtunut niin toimihenkilö- kuin työntekijäammateissa. Lisäksi on tapahtunut naisten siirtymistä toimihenkilöammatteihin, joissa perinteisesti on lyhyempi työaika kuin työntekijäammateissa.

3. KESÄTYÖAIKA

Valtaosa palkansaajista (85 %) tekee kesällä samanpituista työpäivää kuin talvella. Kesätyöaika on lyhyempi 13 prosentilla, lähinnä toimihenkilöillä. 22 prosentilla toimihenkilöistä lyhennee työaika kesällä, mutta vain 4 prosentilla työntekijöistä.

Lyhyempi kesätyöaika liittyy näin ollen myös palkkausmuotoon. Viikko- tai kuukausipalkkaa saavilla on selvästi useammin (18 prosentilla) kesätyöaika kuin tunti- ja urakkapalkkaisilla (3-5 prosentilla).

Kesällä lyhennee lähinnä niiden työaika, joiden säännöllinen työaika muutoinkin on lyhyempi, alle 40 tuntia. 30 prosentilla niistä, jotka normaalisti tekevät 30-39 tunnin työviikkoa, on lyhyempi kesätyöaika. 40 viikkotuntia tekevästä sen sijaan vain 5 prosentilla on kesällä lyhyempi työaika. Näin kesätyöaika lisää palkansaajaryhmien välisiä työaikaeroja. Tämä näkyy myös sukupuolten välillä. Lyhyempi kesätyöaika on yleisempi naisilla, joilla muutoinkin on lyhyempi työaika kuin miehillä.

Ikäryhmien välillä on lieviä eroja kesätyöajan kohdentumisessa. 35-44-vuotiaat naiset työskentelevät keskimääräistä useammin työssä, jossa sovelletaan lyhyempää kesätyöaikaa. Miehillä kesätyöaika on yleisempi vanhemmissa kuin nuoremmissa ikäryhmissä.

4. YLITYÖT

Palkansaajilta kysyttiin niin palkallisen kuin palkattoman ylityön tekemistä. Palkalliseksi on luettu sellainen ylityö, joka korvataan rahana tai vapaana. Tällaista ylityötä tekee joka kuukausi 27 prosenttia ja joka viikko 8 prosenttia palkansaajista.

Palkallinen ylityö on yleisintä kuljetus- ja liikennetyössä, opetustyössä, pankkitoimihenkilöillä, perhepäivähoitajilla/kodinhoitajilla, tarjoilutyössä, työkoneiden käyttötehtävissä sekä vartiointityössä.

Palkaton ylityötä tekee 13 prosenttia palkansaajista joka kuukausi ja 7 prosenttia joka viikko. Ilman korvausta tehtävä ylityö koskee lähinnä kuukausi- ja viikkopalkkaa saavia. Heistä tekee joka viikko palkatonta ylityötä 10 prosenttia. Palkaton ylityö on yleisintä hallinnollisissa töissä, joissa 37 prosenttia sanoo tekevänsä sitä viikottain.

Palkaton ylityö on yleistä myös myyntiedustus-, kiinteistönvälitys- ja markkinointityötä tekevien ryhmässä. Palkaton ylityö on sen sijaan harvinaista teollisuustyössä.

Toimihenkilöt ja työntekijät tekevät saman verran palkallisia ylitöitä, mutta palkattomia ylitöitä tekee toimihenkilöistä selvästi suurempi osa kuukausittain (22 prosenttia) kuin työntekijöistä (4 prosenttia). Miespuolisista toimihenkilöistä tekee palkatonta ylityötä 34 prosenttia vähintään kerran kuukaudessa ja 19 prosenttia joka viikko.

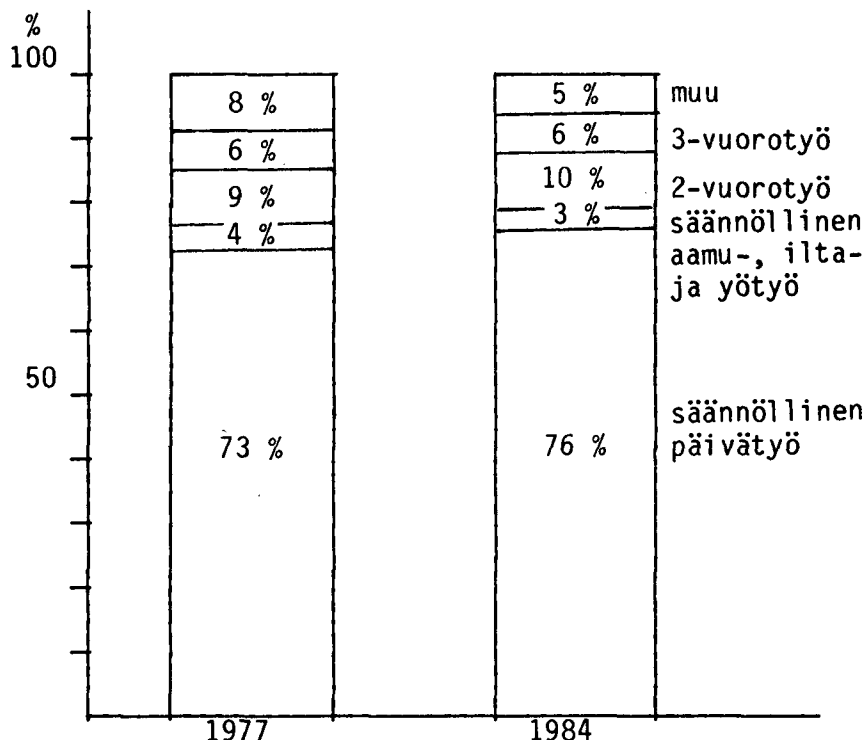
Säännöllisen viikkotyöajan pituus heijastuu jossain määrin ylityön tekemiseen. Osa-aikatyöntekijät tekevät muita vähemmän ylitöitä. 40 ja 30-39 tunnin työaikaa tekevillä palkallinen ylityö on yhtä yleistä, mutta palkaton ylityö on selvästi yleisempää 30-39 tunnin työviikkoa tekevillä. Heistä joka kymmenes tekee joka viikko palkatonta ylityötä. Tämä merkitsee sitä, että todelliset työaika-erot ovat toimihenkilöiden ja työntekijöiden välillä pienemmät kuin säännöllisessä viikkotyöajassa esiintyvät erot.

Miehet tekevät hieman useammin kuin naiset ylitöitä, niin palkallista kuin palkatonta. Vanhimmassa ikäryhmässä, 55-64-vuotiaat, tehdään muita vähemmän palkallista ylityötä, mutta hieman enemmän palkatonta ylityötä. Tämä koskee niin miehiä kuin naisia.

5. TYÖAIKAMUOTO

Säännöllisen päivätyön osuus on hieman kasvanut vuodesta 1977 niin miehillä kuin naisilla. Päivätyöllä tarkoitetaan sitä, että työaika alkaa ja päättyy klo 6 ja 18 välillä.

Kuvio 3. Palkansaajien työaikamuodot vuosina 1977 ja 1984

Miehet tekevät hieman yleisemmin säännöllistä päivätyötä ja kolmivuorotyötä kuin naiset, kun taas naisilla iltatyö ja kaksivuorotyö on yleisempää kuin miehillä. Miehillä päivätyön osuus kasvaa iän mukana. Naisista sen sijaan vanhin ikäryhmä tekee vähiten säännöllistä päivätyötä, mutta eniten kaksivuorotyötä.

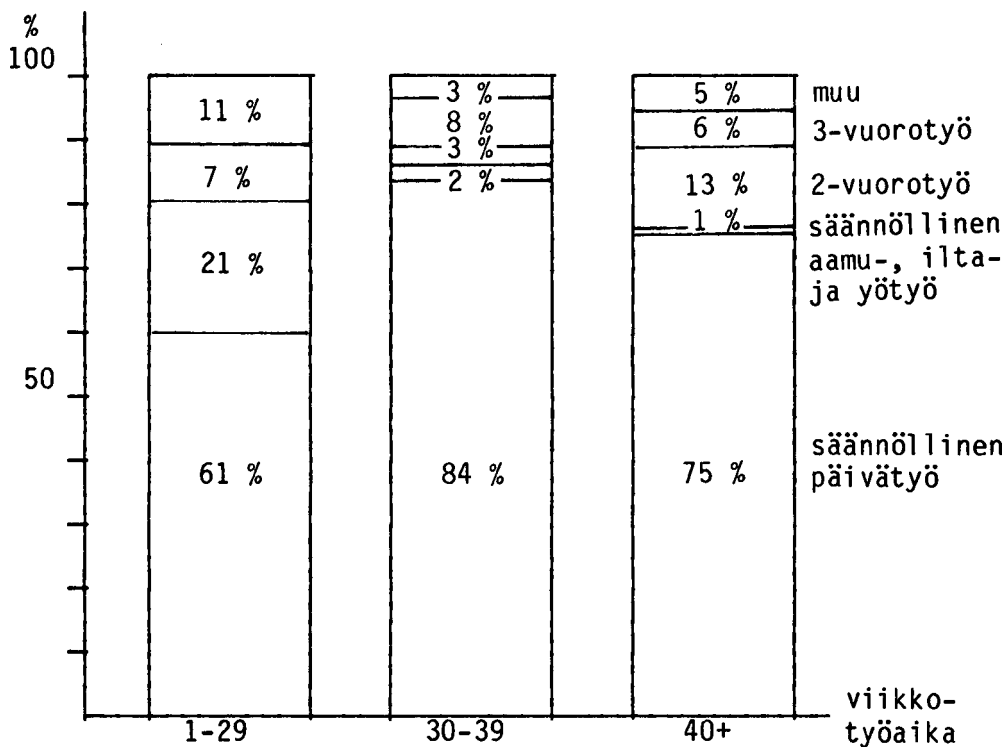
Kaksivuorotyö on yleisintä tarjoilutyössä, graafisen alan töissä, vartiointi- ja suojelutyössä, suurtaloustyössä (emännät, kokit, keittiöapulaiset yms.) sekä sairaanhoitotyössä.

Kolmivuorotyö on yleisintä seuraavissa ammattiryhmissä:

- kemian prosessi-, massa- ja paperityö
- sairaanhoitotyö
- kuljetus- ja liikennetyö
- vartiointi- ja suojelutyö.

Säännöllistä yötyötä tehdään eniten posti- ja lähettityössä (14 prosenttia), säännöllistä aamutyötä elintarviketeollisuudessa (15 prosenttia). Säännöllistä iltatyötä tehdään eniten tarjoilutyössä (15 prosenttia) ja siivoustyössä (15 prosenttia).

Kuvio 4. Työaikamuoto säännöllisen viikkotyöajan mukaan

Säännöllinen päivätyö on yleinen toimihenkilöammateissa. 82 prosenttia toimihenkilöistä tekee päivätyötä, 70 prosenttia työntekijöistä. Miehet ovat molemmissa ryhmissä naisia yleisemmin päivätyössä.

Työaikamuoto vaihtelee näin ollen myös työajan pituuden mukaan. Säännöllinen päivätyö on yleisintä niillä, joilla viikkotyöaika on 30-39. Osa-aikatyötä tekevistä on joka viidennellä säännöllinen iltat-, yö- tai aamutyö, kun niitä kokoaikatyöntekijöistä tekee yksi sadasta. 40-tuntista työviikkoa tekeviä on muita useammin kolmivuorotyössä.

6. TYÖN ALKAMIS- JA PÄÄTTYMISAIKA

Työntekijän työpäivä alkaa tuntia aikaisemmin kuin toimihenkilön. Aamukuudelta tai -seitsemältä, mutta ennen kahdeksaa aloittaa säännöllisesti työnsä 54 prosenttia työntekijöistä, mutta vain 19 prosenttia toimihenkilöistä. Kello 8.00-8.55 välillä työpäivän aloittaa 45 prosenttia toimihenkilöistä, mutta vain noin 10 prosenttia työntekijöistä. Näissä luvuissa ei ole mukana vuoro- ja periodityön tekijöitä.

Työntekijäin työpäivä päättyy keskimäärin hieman aikaisemmin kuin toimihenkilön, mutta erot eivät ole yhtä huomattavat kuin alkamisajoissa. Tämä johtuu työntekijän pidemmästä työajasta. Naisten työpäivän ajoittumisessa on enemmän vaihtelua kuin miesten.

7. TYÖAJAN JOUSTAVUUS

Tässä tarkoitetaan työajan joustavuudella sitä, että palkansaa- ja voi itse vaikuttaa työhön tulo- ja lähtöaikoihin vähintään puolella tunnilla. Tällaista joustoa on 36 prosentilla palkansaaajista. Vuonna 1981 joustavaa työaikaa oli 34 prosentilla, joten on havaittavissa lievää joustavuuden yleistymistä. Muutos koskee kuitenkin vain toimihenkilöammattaita.

Joustava työaika on selvästi yleisempi toimihenkilöillä (44 prosentilla) kuin työntekijöillä (28 prosentilla). Työntekijäasemassa olevilla miehillä ja naisilla joustava työaika on yhtä yleinen, mutta toimihenkilömiehillä on useammin joustava työaika (54 prosentilla) kuin -naisilla (38 prosentilla).

Liukuvalla työajalla tarkoitetaan järjestelyä, jossa palkansaaaja voi itse määrätä työhöntulo- ja lähtöaikansa sovitun aikavälin (liukuman) rajoissa, jolloin työaika on tasoitettava sovittuna ajanjaksona. Työajan joustavuus on toteutettu liukuvan työajan muodossa 15 prosentilla palkansaaajista. Liukuva työaika on yleistynyt 1980-luvun alusta vain toimihenkilöillä.

Liukuvaa työaikaa noudatetaan yleisimmin 30-39 viikkotuntia tekevien ryhmässä. Muunlainen työajan joustavuus on yleistä osa-aikatyössä. Yhtä työpäivää pidempi tasoitusjakso on 73 prosentilla niistä palkansaaajista, joilla on liukuva työaika. Liukuman tasoitusjakso on toimihenkilöillä pidempi kuin työntekijöillä.

Työajan joustavuus on yleisintä maa- ja metsätalouden ammattiteissa sekä hallinnollisissa ja konttoriammateissa. Jälkimmäisissä on yleisimmin toteutettu ns. liukuva työaika. Liukuvaa työaikaa on sovellettu vähiten teollisuus- ja rakennustöihin. Poikkeuksena ovat graafisen alan työt, joissa 24 prosentilla palkansaaajista on liukuva työaika.

8. YÖTYÖ

Säännöllistä yötyötä tekee vajaa prosentti palkansaaajista. Kello 23.00 ja 6.00 välillä työskentelee kuitenkin huomattavasti useampi: vähintään kerran viikossa 5 prosenttia ja näiden lisäksi vähintään kerran kuukaudessa 10 prosenttia palkansaaajista.

Viikottain yötyötä tekeviä on eniten seuraavissa ammateissa:

- tarjoilutyöt	57 %
- keittiötyö	43 %
- posti- ja lähettityö	24 %
- kuljetus- ja liikenteen palvelutyö	24 %
- elintarviketeollisuuden työt	15 %
- sairaanhoitotyö	14 %

Tulokset ovat suuntaa-antavia pienten otoskokojen takia.

Miehistä työskentelee vähintään kerran kuussa yöllä 19 prosenttia ja naisista 11 prosenttia.

9. TYÖSKENTELY VIIKONLOPPUNA

Lauantaisin työskentelee 8 prosenttia palkansaajista ja sunnuntaisin 4 prosenttia. Nämä ovat työssä joka viikonloppu. Näiden lisäksi tekee vähintään kerran kuussa lauantaityötä 21 prosenttia ja sunnuntaityötä 18 prosenttia palkansaajista.

Viikonlopputyö koskee tiettyjä ammattiryhmiä: tarjoilijoita, lehdenjakajia, kemian prosessi-, massa- ja paperityötä tekeviä, vartiointityön tekijöitä, sairaanhoitohenkilöstöä ja maataloustyötä tekeviä. Lauantaityö on näiden lisäksi yleistä myyjillä.

Säännöllistä viikonlopputyötä tekevät muita enemmän osa-aikatyöntekijät, joista lauantaisin työskentelee 24 prosenttia ja sunnuntaisin 11 prosenttia.

10. SIVUTYÖ

Palkansaajista tekee sivutyötä joka viikko 6 prosenttia ja harvemmin, mutta vähintään kerran kuukaudessa 4 prosenttia. Sivutyön yleisyys vaihtelee selvästi ammateittain. Opetustehtävissä toimivilla on toinen työpaikka melko yleinen, samoin maa- ja metsätaloustöitä tekevillä, liikenteen palvelutyötä tekevillä sekä kiinteistöhoitotyötä tekevillä.

Päätyön työaika liittyy osin sivutyön tekemiseen. 16 prosenttia osa-aikatyötä tekevistä tekee vähintään kerran kuukaudessa toista työtä, mutta vain 8 prosenttia 40-tuntista työviikkoa tekevistä.

Sivutyö on yleisempää miehillä (12 prosentilla) kuin naisilla (7 prosentilla). Naiset tekevät sivutyötä suunnilleen saman verran kaikissa ikäryhmissä, kun taas miehillä sivutyö on yleisintä 35-44-vuotiailla.

Sivutyön tekemisen yleisyydessä ei juurikaan ole tapahtunut muutoksia vuodesta 1977. Lievää sivutyön lisääystä havaitaan nuorimmassa ikäryhmässä.

11. YHTEENVETO

Palkansaaajien työaika on muuttunut hyvin vähän vuodesta 1977 vuoteen 1984. Osa-aikatyötä tekevien määrä on pysynyt suunnilleen samana. 40 tuntia tekevien osuus on hieman alentunut ja 35-39 tuntia tekevien kasvanut. 84 prosenttia työntekijöistä mutta vain 46 prosenttia toimihenkilöistä tekee 40 tunnin työviikkoa. Niinpä toimihenkilöiden suhteellisen osuuden kasvu selittää osittain lievää keskimääräistä työajan lyhentymistä.

Kesällä on 13 prosentilla palkansaaajista lyhyempi työaika kuin talvella. Näistä valtaosa toimii toimihenkilöammateissa. Kesätyöaikajärjestelmä näyttää nykyisellään pikemmin kasvattavan kuin tasoittavan työaikaeroja: Kesällä lyhenee lähinnä niiden työaika, jotka normaalistikin tekevät alle 40 tuntia viikossa.

Viikottain tekee palkallista ylityötä 8 prosenttia palkansaaajista ja palkatonta ylityötä 7 prosenttia. Toimihenkilöt ja työntekijät tekevät saman verran palkallista ylityötä mutta toimihenkilöt selvästi enemmän palkatonta ylityötä. Hallinnollisissa töissä palkaton ylityö on yleisintä. Miehet tekevät hieman useammin kuin naiset ylitöitä, niin palkallista kuin palkatonta.

Miehet tekevät hieman yleisemmin säännöllistä päivätyötä ja kolmivuorotyötä kuin naiset. Ilta- ja kaksivuorotyö on sen sijaan naisilla yleisempää. Säännöllinen ilta-, yö- tai aamutyö on tyypillinen työaikamuoto niillä, jotka ovat osa-aikatyössä.

Päivittäisen työajan ajoittuminen näyttää selvästi liittyvän siihen, onko palkansaaaja toimihenkilö- vai työntekijäammattissa. Valtaosa työntekijöistä aloittaa työnsä kuudelta tai seitsemältä, kun toimihenkilön työhöntuloaika on yleisimmin kahdeksan ja yhdeksän välillä. Työpäivän päättymisajassa ei ole yhtä suuria eroja, koska työntekijöiden säännöllinen työaika on hieman pidempi kuin toimihenkilöiden.

Liukuva työaika on 15 prosentilla palkansaaajista ja muulla tavoin sovittu työajan joustavuus 21 prosentilla. Joustavuus on yleisempää toimihenkilö- kuin työntekijäammateissa. Joustavuuden yleistyminen näyttää 1980-luvun alkupuolella kohdistuneen vain toimihenkilöryhmiin.

Liukuva työaika on yleisintä hallinnollisissa ja konttoriammateissa ja harvinaisinta teollisuus- ja rakennustöissä. Poikkeuksena ovat graafisen alan työt, jossa joka neljännellä palkansaaajalla on liukuva työaika.

Säännöllistä yötyötä tekee vajaa prosentti palkansaaajista. Näiden lisäksi työskentelee vähintään kerran viikossa kello 23.00 ja 6.00 välillä viisi prosenttia palkansaaajista. Yöllä työskentely on yleisintä tarjoilu-, keittiö-, posti-, kuljetus- ja liikennetyössä sekä elintarviketeollisuuden ja sairaanhoitotyössä.

Vähintään kerran kuukaudessa työskentelee lauantaina 29 prosenttia palkansaajista ja sunnuntaina 22 prosenttia. Osa-aikatyöntekijöillä on viikonloppuun ajoittuva työ yleisempää kuin kokoaikatyötä tekevillä.

Sivutyötä tekee joka viikko 6 prosenttia palkansaajista ja näiden lisäksi vähintään kerran kuukaudessa 4 prosenttia. Osa-aikatyöntekijöillä on muita useammin toinen työpaikka. Sivutyö on yleisempää miehillä kuin naisilla. Työaikaan näyttää liittyvän kasautuvia tekijöitä. Tunti- ja urakkapalkkaa saavilla työntekijöillä on yleensä 40-tuntinen työviikko niin talvella kuin kesällä. 40 viikkotuntia tekevillä on muita useammin vuorotyö. Työhöntulo- ja lähtöajat ovat kiinteitä - liukuva työaika tms. joustavuus on heillä harvinaista.

Alle 40 tunnin kokoaikatyö nivoutuu toimihenkilöammatteihin. Työaika lyhenee muita työaikaryhmiä todennäköisemmin kesällä. Päivittäisiin työaikoihin liittyy joustavuutta ja työ on yleensä säännöllistä päivätyötä. Viikonloppuihin ajoittuva työ on harvinaista. Päätyön ohessa tehdään tässä ryhmässä harvoin sivutyötä. Tehtyä työaika pidentävät kuitenkin palkattomat ylityöt, joilla työaikaerot 40 tuntia tekeviin kaventuvat.

Osa-aikatyötä tehdään keskimääräistä useammin normaalista päivätyöstä poikeavina aikoina: ilta-, yö- tai aamutyönä, lauantai- ja sunnuntaityönä. Osa-aikatyö ei aina ilmennä vapaaehtoista työajan lyhentämisen tarvetta: osa-aikatyöntekijät tekevät keskimääräistä useammin sivutyötä.

Johtopäätöksenä voidaan havaita, että eri pituisia työaikoja tekevät palkansaajat eroavat nykyisin toisistaan myös monissa työaikajärjestelyissä - siinä miten työaika ajoittuu ja millaisia yksilöllisiä joustomahdollisuuksia palkansaajilla on vaikuttaa työn ajoittumiseen.

TAULUKOT

2. SÄÄNNÖLLINEN TYÖAIKA

Taulukko 2.1. Säännöllinen työaika sukupuolen ja statuksen mukaan vuosina 1977¹⁾ ja 1984. Luvut prosentteina (%).

	1-29	30-34	35-39	40	41+	Yhteensä	
						%	Vastan- neita
Molemmat sukupuolet							
1977	6	4	18	67	5	100	5778
1984	7	3	25	61	4	100	4502
Miehet							
1977	2	2	14	76	6	100	2929
1984	2	2	20	71	4	100	2286
Naiset							
1977	10	6	24	57	3	100	2849
1984	12	4	30	50	4	100	2216
Toimihenkilöt							
1977	7	5	35	49	4	100	2774
1984	8	4	41	42	5	100	2327
Työntekijät							
1977	5	3	3	83	6	100	3004
1984	6	2	8	81	3	100	2166

1) Työolosuhdetiedustelu 1977, julkaisemattomat taulukot.

Taulukko 2.2. Säännöllinen työaika ammattiryhmittäin vuonna 1984. Luvut prosentteina (%).

	1-29 t	30-39 t	40+t	Yhteensä	
				%	Vastan- neita
Kaikki palkansaajat	7	28	64	100	4502
Tekninen, lääketiet., luonnon- tiet., yhteiskuntatiet., sosi- aalinen, humanistinen, taiteel- linen yms. työ(0)	9	42	48	100	998
Hallinnollis-konttoritekni- nen työ(1)	6	66	28	100	756
Kaupallinen työ(2)	11	21	67	100	332
Maa- ja metsätaloustyö(3)	4	26	70	100	141
Kuljetus- ja liikennetyö ... (5)	8	23	68	100	291
Teollisuus- ja rakennus- työ(4,6,7)	1	8	91	100	1333
Palvelutyö(8)	15	9	75	100	627

Taulukko 2.3. Säännöllinen työaika sukupuolen, iän, statuksen ja palkkausmuodon mukaan vuonna 1984. Luvut prosentteina (%).

	1-29 t	30-39 t	40+t	Yhteensä	
				%	Vastan- neita
Kaikki palkansaajat	7	28	64	100	4502
Miehet, yht.	2	22	75	100	2286
15-24 v.	7	11	83	100	334
25-34 v.	1	21	77	100	720
35-44 v.	1	27	71	100	683
45-54 v.	2	25	73	100	393
55-64 v.	4	26	70	100	156
Naiset, yht.	12	34	54	100	2216
15-24 v.	23	31	45	100	336
25-34 v.	8	38	53	100	634
35-44 v.	10	38	51	100	654
45-54 v.	10	28	61	100	408
55-64 v.	14	26	60	100	184
Toimihenkilöt, yht.	8	45	46	100	2327
Miehet	4	43	53	100	869
Naiset	11	46	42	100	1458
Työntekijät, yht.	6	10	84	100	2166
Miehet	2	10	88	100	1409
Naiset	14	11	75	100	757
Palkkausmuoto					
Viikko- tai kuukausipalkka	5	38	56	100	2833
Tuntipalkka	12	10	78	100	1181
Urakkapalkka, tms.	5	15	79	100	488

3. KESÄTYÖAIKA

Taulukko 3.1. Lyhyempi kesätyöaika ammattiryhmittäin vuonna 1984

	Lyhyempi kesätyöaika %	Vastan- neita
Kaikki palkansaajat	13	4502
Tekninen, luonnontieteellinen, lääketieteellinen, yhteiskuntatiet. humanistinen ja taiteellinen työ(0)	23	998
Hallinnollinen ja konttoritekhninen työ(1)	28	756
Kaupallinen työ(2)	8	332
Maa- ja metsätalouden työt(3)	7	141
Kuljetus- ja liikennetyö(5)	12	291
Teollisuus- ja rakennustyö(4,6,7)	2	1333
Palvelutyö(8)	6	627

Taulukko 3.2. Lyhyempi kesätyöaika sukupuolen, iän, statuksen, palkkausmuodon ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan vuonna 1984.

	Lyhyempi kesätyöaika %	Vastan- neita
Kaikki palkansaajat	13	4502
Miehet, yhteensä	10	2286
15-24 v.	5	334
25-34 v.	9	720
35-44 v.	11	683
45-54 v.	13	393
55-64 v.	10	156
Naiset, yhteensä	16	2216
15-24 v.	14	336
25-34 v.	15	634
35-44 v.	21	654
45-54 v.	15	408
55-64 v.	11	184
Toimihenkilöt	22	2327
Työntekijät	4	2166
Palkkausmuoto		
Viikko- tai kuukausipalkka	18	2833
Tuntipalkka	5	1181
Urakkapalkka tms.	3	488
Normaali työaika		
1-29 t	16	258
30-39 t	30	1263
40+t	5	2895

4. YLITYÖT

Taulukko 4.1. Palkallinen ylityö ammattiryhmittäin vuonna 1984.
Luvut prosentteina (%).

	Joka viikko	Vähint. kerran kuussa	Harvemmin tai ei lainkaan	Yhteensä	
				%	Vastan- neita
Kaikki palkansaajat	8	19	73	100	4502
Tekninen, lääketieteellinen, luonnontieteellinen, yhteis- kuntatieteellinen, humanis- tinen, taiteellinen työ (0)	12	20	68	100	998
- josta opetusalan työt (05)	29	11	60	100	221
Hallinnollinen ja konttori- tekninen työ(1)	6	16	78	100	756
- josta pankkitoimihenkilö- tö(152)	13	32	55	100	
Kaupallinen työ(2)	5	14	80	100	332
Maa- ja metsätaloustyö ..(3)	4	18	78	100	141
Kuljetus- ja liikennetyö (5)	17	26	57	100	291
- josta tieliikennetyö (54)	28	32	39	100	136
- josta muu kuljetustyö ja liikenteen palvelu- työ(50-53, 55-56, 59)	11	29	58	100	55
Teollisuus- ja rakennus- työ(4, 6, 7)	5	21	73	100	1333
- josta työkoneiden käyttö ja hoito(77)	11	30	58	100	105
Palvelutyö(8)	8	17	74	100	627
- josta vartiointi- ja suojelutyö(80)	10	25	62	100	79
- josta perhepäivähoitajat ja kodinhoitajat (813-815)	26	23	51	100	98
- josta tarjoilutyö(82)	15	15	70	100	53
- josta kiinteistöhoito- työ(830, 832, 839)	10	25	65	100	63

Taulukko 4.2. Palkallinen ylityö sukupuolen, iän, statuksen, palkkausmuodon ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan v. 1984.
Luvut prosentteina (%).

	Tekee palkallista ylityötä				
	Joka viikko	Vähint. kerran kuussa	Harvemmin tai ei lainkaan	Yhteensä	
				%	Vastanneita
Kaikki palkansaajat	8	19	73	100	4502
Miehet, yhteensä	9	23	68	100	2286
15-24 v.	9	25	65	100	334
25-34 v.	10	28	62	100	720
35-44 v.	10	21	68	100	683
45-54 v.	9	18	72	100	393
55-64 v.	6	9	84	100	156
Naiset, yhteensä	6	16	78	100	2216
15-24 v.	5	17	77	100	336
25-34 v.	8	19	73	100	634
35-44 v.	6	14	79	100	654
45-54 v.	5	16	79	100	408
55-64 v.	4	8	87	100	184
Toimihenkilöt, yhteensä ...	9	19	72	100	2327
Miehet	11	20	69	100	869
Naiset	8	18	74	100	1458
Työntekijät, yhteensä	6	20	74	100	2166
Miehet	8	24	68	100	1409
Naiset	2	13	85	100	757
Palkkausmuoto					
Viikko- tai kuukausipalkka	8	20	72	100	2833
Tuntipalkka	8	21	71	100	1181
Urakka tai muu	6	12	82	100	488
Säännöllinen työaika					
1-29 t	5	15	80	100	258
30-39 t	8	18	74	100	1263
40+ t	8	20	72	100	2895

Taulukko 4.3. Palkaton ylityö ammattiryhmittäin vuonna 1984.
Luvut prosentteina (%).

	Tekee palkatonta ylityötä				
	Joka viikko	Vähint. kerran kuussa	Harvemmin tai ei lainkaan	Yhteensä	
				%	Vastanneita
Kaikki palkansaajat	7	6	87	100	4502
Tekninen, lääketieteellinen, luonnontieteellinen, yhteiskuntatieteellinen, humanistinen, taiteellinen työ(0)	13	11	76	100	998
- josta opetusalan työ (05)	27	17	56	100	221
Hallinnollinen ja konttoritekni- nen työ(1)	11	10	79	100	756
- josta julkisen hallinnon, liikeyritysten ja järjestöjen hallinnollinen työ(10-11)	36	27	37	100	167
Kaupallinen työ(2)	11	11	78	100	332
- josta myyntiedustus, kiinteistönvälitys, markkinointityö(21-22)	14	22	64	100	65
- josta myyjät, muu kaupallinen työ(23)	11	9	80	100	266
Maa- ja metsätalous- työ(3)	7	8	84	100	141
josta maatalous-, puutarha-, turkistarha ja kalastustyö(30-33)	12	15	72	100	76
Kuljetus- ja liikenne- työ(5)	3	4	93	100	291
Teollisuus- ja rakennus- työ(4, 6, 7)	1	1	98	100	1333
Palvelutyö(8)	5	5	90	100	627

Taulukko 4.4. Palkaton ylityö sukupuolen, iän, statuksen, palkkausmuodon ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan vuonna 1984.
Luvut prosentteina (%).

	Tekee palkatonta ylityötä				
	Joka viikko	Vähint. kerran kuussa	Harvemmin tai ei lainkaan	Yhteensä	
				%	Vastanneita
Kaikki palkansaajat	7	6	87	100	4502
Miehet, yhteensä	9	7	84	100	2286
15-24 v.	3	5	92	100	334
25-34 v.	8	8	84	100	720
35-44 v.	11	7	81	100	683
45-54 v.	8	6	86	100	393
55-64 v.	12	8	80	100	156
Naiset, yhteensä	5	6	89	100	2216
15-24 v.	4	3	93	100	336
25-34 v.	5	7	88	100	634
35-44 v.	6	7	87	100	654
45-54 v.	6	6	88	100	408
55-64 v.	8	2	89	100	184
Toimihenkilöt, yht.	12	10	78	100	2327
Miehet	19	15	66	100	869
Naiset	7	8	85	100	1458
Työntekijät, yht.	2	2	96	100	2166
Miehet	2	2	96	100	1409
Naiset	2	2	96	100	757
Palkkausmuoto					
Viikko- tai kuukausipalkka	10	9	81	100	2833
Tuntipalkka	2	1	97	100	1181
Urakka tai muu	2	2	96	100	488
Säännöllinen työaika					
1-29 t	7	5	88	100	258
30-39 t	10	10	80	100	1263
40+t	6	5	89	100	2895

5. TYÖAIKAMUOTO

Taulukko 5.1. Palkansaajien työaikamuodot sukupuolen mukaan vuosina 1977¹⁾ ja 1984. Luvut prosentteina (%).

Työaikamuoto	Molemmat sukupuolet		Miehet		Naiset	
	1977	1984	1977	1984	1977	1984
Säännöllinen päivätyö .	72,7	76,1	74,5	77,2	70,9	75,0
Säännöllinen iltatyö ..	2,3	1,9	0,4	0,7	4,3	3,1
Säännöllinen yötyö	0,6	0,7	0,5	0,5	0,7	0,8
Säännöllinen aamutyö ..	0,9	0,4	0,5	0,3	1,3	0,4
Kaksivuorotyö	9,3	9,7	7,9	8,7	10,8	10,8
Kolmivuorotyö	5,9	6,1	6,7	6,4	5,1	5,7
Muu työaikamuoto	8,2	5,2	9,4	6,2	6,9	4,2
Yhteensä %	100	100	100	100	100	100
Vastanneita	5778	4502	2929	2286	2849	2216

1) Työolosuhdetiedustelu 1977, jatkoselvitys, Tilastotiedotuksia TY 1981:14.

Taulukko 5.2. Työaikamuoto ammattiryhmittäin vuonna 1984. Luvut prosentteina (%).

	Säänn. päivä- työ	Säänn. ilta-, yö-, aamutyö	2-vuo- rotyö	3-vuo- rotyö	Muu	Yhteensä	
						%	Vas- tan- neita
Kaikki palkansaajat	76	3	10	6	5	100	4502
Tekninen, lääketiet., luonnon- tiet., yhteiskuntatiet., huma- nist., taiteellinen työ(0)	76	2	7	10	5	100	998
- tekninen ja luonnontiet.työ	91	-	3	4	2	100	223
- sairaanhoitajat, apuhoitajat	33	3	20	40	4	100	171
- lääkärit, farmaseutit, lääkin- tävoimistelijat	89	-	5	3	3	100	36
- opetusalan työ	93	2	1	-	4	100	221
- sosiaalialan työ	70	3	9	14	4	100	138
- muu	67	7	8	1	17	100	140
Hallinnollinen ja konttoritek- ninen työ(1)	93	1	3	1	2	100	756
Kaupallinen työ(2)	80	4	10	1	5	100	332
Maa- ja metsätalousalan työ .(3)	91	-	2	-	7	100	141
Kuljetus- ja liikennetyö(5)	62	5	8	9	16	100	291
- tieliikennetyö	63	2	10	3	22	100	136
- muu kuljetustyö ja liikenteen palvelutyö	34	-	11	29	26	100	55
- tietoliikennetyö	86	-	5	2	7	100	41
- posti- ja lähettityö	68	20	2	7	3	100	59
Teollisuus- ja rakennus- työ(4, 6, 7)	76	1	13	8	2	100	1333
- tekstiili-, ompelu- ja nahka- teollisuustyö	96	-	-	1	3	100	110
- metalli- ja konepajatyö	79	-	14	5	2	100	309
- sähkötyö	86	-	6	2	6	100	139
- puutyö	79	-	15	5	1	100	170
- muu rakennus- ja maalaustyö ..	95	-	2	1	2	100	120
- graafisen alan työ	47	5	43	-	5	100	42
- elintarviketeollisuuden työ ..	64	14	14	4	4	100	55
- kemian prosessi-, massa- ja paperityö	12	-	12	76	-	100	49
- työkoneiden käyttö ja huolto .	65	1	17	17	-	100	105
- pakkaus-, varasto-, kuormaus- työ yms.	69	1	16	12	2	100	108
- muu teollisuustyö, kaivostyö .	68	-	20	12	-	100	73
Palvelutyö(8)	59	9	18	4+	10	100	627
- vartiointi- ja suojelutyö	25	3	25	23	24	100	79
- suurtaloustyö	62+	2	27	2	7	100	104
- kotitaloustyö	90	1	-	1	8	100	98
- tarjoilutyö	13	21	51	4	11	100	53
- kiinteistönhoitotyö	74	5	5	2	14	100	63
- siivoustyö	62	15	16	2	5	100	182
- muu palvelutyö	63	21	8	2	6	100	48

Taulukko 5.3. Työaikamuoto sukupuolen, iän, statuksen ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan vuonna 1984. Luvut prosentteina (%).

	Säänn. päivä- työ	Säänn. ilta-, yö-, aamutyö	2-vuo- rotyö	3-vuo- rotyö	Muu	Yhteensä	
						%	Vas- tan- neita
Kaikki palkansaajat ...	76	3	10	6	5	100	4502
Miehet, yhteensä	77	2	9	6	6	100	2286
15-24 v.	74	2	13	4	7	100	334
25-34 v.	76	2	9	8	5	100	720
35-44 v.	77	1	8	7	7	100	683
45-54 v.	78	2	9	6	5	100	393
55-64 v.	86	1	3	3	7	100	156
Naiset, yhteensä	75	4	11	6	4	100	2216
15-24 v.	68	9	13	5	5	100	336
25-34 v.	77	5	8	6	4	100	634
35-44 v.	77	2	11	6	4	100	654
45-54 v.	75	3	11	6	5	100	408
55-64 v.	73	4	15	3	5	100	184
Toimihenkilöt, yhteensä	82	2	6	5	5	100	2327
Miehet	84	1	5	3	7	100	869
Naiset	80	3	7	6	4	100	1458
Työntekijät, yhteensä	70	4	14	7	5	100	2166
Miehet	73	2	11	9	5	100	1409
Naiset	65	8	18	4	5	100	757
Säännöllinen työaika							
1-29 t	61	21	7	0	11	100	258
30-39 t	84	2	3	9	2	100	1263
40+ t	75	1	13	6	5	100	2895

6. TYÖN ALKAMIS- JA PÄÄTTYMISAICA

Taulukko 6.1. Työn alkamisaika sukupuolen ja statuksen mukaan vuonna 1984. Luvut prosentteina (%).

Työn alkamisaika kello	Kaikki palkan-saajat	Miehet	Naiset	Toimi-henkilöt	Työntekijät
0.00 - 5.59	1	1	1	0	2
6.00 - 6.59	4	2	5	2	6
7.00 - 7.59	32	44	20	17	48
8.00 - 8.59	28	25	31	45	10
9.00 - 9.59	6	3	9	10	2
10.00 - 17.59	3	1	6	3	3
18.00 - 23.59	1	0	1	1	1
Vuoro- tai periodityö .	23	22	24	19	27
Tuntematon	2	2	3	3	1
Yhteensä %	100	100	100	100	100
Vastanneita	4502	2286	2216	2327	2166

Taulukko 6.2. Työn päättymisaika sukupuolen ja statuksen mukaan vuonna 1984. Luvut prosentteina (%).

Työn alkamisaika kello	Kaikki palkan-saajat	Miehet	Naiset	Toimi-henkilöt	Työntekijät
0.00 - 11.59	1	1	2	1	2
12.00 - 14.59	5	3	7	5	5
15.00 - 15.59	19	19	19	13	25
16.00 - 16.59	38	45	31	44	31
17.00 - 17.59	6	5	7	9	3
18.00 - 23.59	5	3	7	5	4
Vuoro- tai periodityö .	23	22	24	19	28
Tuntematon	3	2	3	4	2
Yhteensä %	100	100	100	100	100
Vastanneita	4502	2286	2216	2327	2166

7. TYÖAJAN JOUSTAVUUS

Taulukko 7.1. Työajan joustavuus vuosina 1981¹⁾ ja 1984

	Joustava työaika	
	Yhteensä	Josta liukuva
Palkansaajat, yht.		
1981	34,2	14,3
1984	36,1	15,2
Toimihenkilöt		
1981	40,8	19,2
1984	43,9	22,0
Työntekijät		
1981	27,5	9,3
1984	27,6	7,8

1) Työvoimatutkimus 1981, Tilastotiedotuksia TY 1982:21.

Taulukko 7.2. Työajan joustavuus ammattiryhmittäin vuonna 1984.
Luvut prosentteina (%).

	Joustava työaika		Kiinteä työaika	Yhteensä	
	Yhteensä	Josta liukuva		%	Vastanneita
Kaikki palkansaajat	36	15	64	100	4502
Tekninen, lääketiet., luonnontiet., yhteiskuntatiet., humanistinen, taiteellinen ym. työ(0)	39	19	61	100	998
Hallinnollinen ja konttoritekninen työ(1)	52	32	48	100	756
Kaupallinen työ(2)	45	16	55	100	332
Maa- ja metsätalousalan työ(3)	75	18	25	100	141
Kuljetus- ja liikennetyö (5)	29	8	71	100	291
Teollisuus- ja rakennustyö(4, 6, 7)	20	6	80	100	1333
Palvelutyö(8)	37	11	63	100	627

Taulukko 7.3. Työajan joustavuus sukupuolen, iän, statuksen ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan vuonna 1984.
Luvut prosentteina (%).

	Joustava työaika		
	Yhteensä %	josta liukuva %	Vastan- neita
Kaikki palkansaajat	36	15	4502
Miehet, yht.	38	14	2286
15-24 v.	34	12	334
25-34 v.	41	15	720
35-44 v.	37	15	683
45-54 v.	34	13	393
55-64 v.	40	13	156
Naiset, yht.	35	17	2216
15-24 v.	37	17	336
25-34 v.	36	17	634
35-44 v.	34	17	654
45-54 v.	33	15	408
55-64 v.	34	15	184
Toimihenkilöt, yht.	44	22	2327
Miehet	54	25	869
Naiset	38	20	1458
Työntekijät, yht.	28	8	2166
Miehet	27	7	1409
Naiset	28	10	757
Säännöllinen työaika			
1-29 t.	45	12	258
30-39 t.	48	29	1263
40+t.	30	10	2895

Taulukko 7.4. Liukuvan työajan tasoitusjakso sukupuolen ja statuksen mukaan vuonna 1984. Luvut prosentteina (%)

	Liukuva työaika			
	Yhteensä	Tasoitusjakso		Vastanneita
		Päivä	Pidempi	
Palkansaajat, yht.	15	4	11	4502
Miehet	14	4	10	2286
Naiset	16	4	12	2216
Toimihenkilöt, yht.	22	5	17	2327
Miehet	25	5	20	869
Naiset	20	4	16	1458
Työntekijät, yht.	8	4	4	2166
Miehet	7	3	4	1409
Naiset	9	4	5	757

8. YÖTYÖ

Taulukko 8.1. Yöllä työskentely sukupuolen, iän ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan vuonna 1984. Luvut prosentteina (%).

	Tekee yötyötä				
	Joka viikko	Vähint. kerran kuussa	Harvemmin tai ei lainkaan	Yhteensä	
				%	Vastanneita
Kaikki palkansaajat	5	10	85	100	4502
Miehet, yht.	6	13	81	100	2286
15-24 v.	7	9	84	100	334
25-34 v.	7	13	80	100	720
35-44 v.	5	17	77	100	683
45-54 v.	6	10	83	100	393
55-64 v.	5	7	88	100	156
Naiset, yht.	4	6	90	100	2216
15-24 v.	5	4	91	100	336
25-34 v.	5	7	88	100	634
35-44 v.	4	7	89	100	654
45-54 v.	5	7	88	100	408
55-64 v.	3	4	93	100	184
Säännöllinen työaika					
1-29 t.	8	3	89	100	258
30-39 t.	3	10	87	100	1263
40+ t.	6	10	84	100	2895

9. TYÖSKENTELEY VIikonLOPPUNA

Taulukko 9.1. Lauantai- ja sunnuntaityö sukupuolen, iän ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan sekä ammattiryhmät, joissa viikonlopputyö on yleisintä vuonna 1984. Joka lauantai/sunnuntai työskentelevien osuus (%).

	Työssä joka lauantai	Työssä joka sunnuntai	Vastan- neita
Kaikki palkansaajat	8	4	4502
Miehet, yht.	7	4	2286
15-24 v.	10	3	334
25-34 v.	8	4	720
35-44 v.	6	4	683
45-54 v.	5	3	393
55-64 v.	5	3	156
Naiset, yht.	9	5	2216
15-24 v.	15	6	336
25-34 v.	7	3	634
35-44 v.	9	5	654
45-54 v.	7	5	408
55-64 v.	14	8	184
Säännöllinen työaika			
1-29 tuntia	24	11	258
30-39 tuntia	5	4	1263
40+ tuntia	7	4	2895
Ammattiryhmä			
Tarjoilutyö	47	25	53
Posti- ja lähettityö	24	17	59
Kemian prosessi-, massa- ja paperi- työ	18	16	49
Vartiointi- ja suojelutyö	17	13	79
Sairaanhoitajat, apuhoitajat	10	9	171
Myyjät tms.	26	3	266
Maatalous-, puutarha-, turkistarha-, kalastustyö	22	12	76
Siivoustyö	15	5	182
Emännät, kokit tms.	12	8	104
Kiinteistöhoitotyö	15	8	63
Opetusalan työt	9	11	221

10. SIVUTYÖ

Taulukko 10.1. Sivutyön tekeminen päätyön ammatin mukaan vuonna 1984.
Luvut prosentteina (%).

	Tekee sivutyötä				
	Joka viikko	Vähint. kerran kuussa	Harvemmin tai ei lainkaan	Yhteensä	
				%	Vastan- neita
Kaikki palkansaajat	6	4	90	100	4502
Tekninen, lääketiet., ym.(0)	9	5	86	100	998
- josta lääkärit, lääkintä- voimistelijat ja farma- seutit	22	-	78	100	36
- opetusalan työt	16	4	79	100	221
Hallinnollinen ja konttori- tekninen työ(1)	4	4	92	100	756
Kaupallinen työ(2)	6	2	92	100	332
Maa- ja metsätalousalan työ(3)	15	3	82	100	141
Kuljetus- ja liikennetyö(5)	6	3	91	100	291
- josta meri-, lento-, rau- tatieliikenteen työ, lii- kenteen palvelu- ja joh- totyö	14	2	84	100	55
Teollisuus- ja rakennus- työ(4,6,7)	5	3	92	100	1333
Palvelutyö(8)	5	3	92	100	627
- josta kiinteistön hoito	9	2	89	100	63

Taulukko 10.2. Sivutyön tekeminen sukupuolen, iän ja säännöllisen viikkotyöajan mukaan vuonna 1984. Luvut prosentteina (%).

	Tekee sivutyötä				
	Joka viikko	Vähint. kerran kuussa	Harvemmin tai ei lainkaan	Yhteensä	
				%	Vastanneita
Kaikki palkansaajat	6	4	90	100	4502
Miehet, yht.	8	4	88	100	2286
15-24 v.	5	6	89	100	334
25-34 v.	7	4	89	100	720
35-44 v.	9	6	85	100	683
45-54 v.	9	3	88	100	393
55-64 v.	7	3	90	100	156
Naiset, yht.	5	2	93	100	2216
15-24 v.	4	3	93	100	336
25-34 v.	5	2	93	100	634
35-44 v.	5	2	93	100	654
45-54 v.	4	2	94	100	408
55-64 v.	4	3	93	100	184
Säännöllinen työaika					
1-29 t.	11	5	84	100	258
30-39 t.	7	4	90	100	1263
40+ t.	5	3	92	100	2895

Taulukko 10.3. Sivutyön tekeminen sukupuolen ja iän mukaan vuonna 1977¹⁾. Luvut prosentteina (%).

	Tekee sivutyötä				
	Joka viikko	Vähint. kerran kuussa	Harvemmin tai ei lainkaan	Yhteensä	
				%	Vastanneita
Kaikki palkansaajat	6	3	91	100	5778
Miehet, yht.	7	4	89	100	2929
15-24 v.	4	3	93	100	454
25-54 v.	8	4	88	100	2250
55-64 v.	6	3	91	100	225
Naiset, yht.	4	2	94	100	2849
15-24 v.	3	1	96	100	492
25-54 v.	4	2	94	100	2125
55-64 v.	7	1	92	100	232

1) Työolosuhdetiedustelu 1977, julkaisematon taulukko.

11. YHTEENVETO

Taulukko 11.1. Työaikaan liittyviä epämukavuustekijöitä säännöllisen viikkotyöajan mukaan vuonna 1984. Osuus prosentteina (%).

	Säännöllinen työaika		
	1-29 t	30-39 t	40+t
Palkallista ylityötä ¹⁾	20	26	<u>28</u>
Palkatonta ylityötä ¹⁾	12	<u>20</u>	11
Vuorotyötä	7	12	<u>19</u>
Säännöllistä ilta-, yö- tai aamutyötä	<u>21</u>	2	1
Lauantaityötä ¹⁾	<u>41</u>	23	31
Sunnuntaityötä ¹⁾	<u>23</u>	17	21
Kiinteä työaika	55	52	<u>70</u>
Ei kesätyöaikaa	84	70	<u>95</u>
Sivutyötä ¹⁾	<u>16</u>	10	8

1) Vähintään kerran kuukaudessa

TILASTOKESKUS
Työvoimatilastotoimisto

Tuula Rissanen
Puh. 90-58001
Tel.

2.8.1985

TYÖVOIMATUTKIMUKSEN KESKIVIRHEET

Työvoimatutkimuksen keskivirheiden julkaiseminen keskeytetään toistaiseksi, sillä niiden laskennassa on ilmennyt virheitä. Osa keskivirheistä on laskettu oikein, mutta joidenkin muuttujien keskivirheet ovat olleet liian suuria ohjelmointivirheen vuoksi. Virhe on aiheutunut niille siviilisäädyn mukaan lasketuille muuttujille, joissa siviilisäätö vaihtelee huomattavasti (jaottelu kahteen luokkaan naimattomat ja naimisissa olevat). Suurimmillaan virheen on todettu kaksinkertaistavan keskivirheen.

Virheen vaikutuksen keskivirheisiin voidaan arvioida olevan varsin samansuuntaisen eri ajankohtina, sillä siviilisäätö ja tutkittavien muuttujien arvot muuttuvat melko vähän eri ajankohtina. Virheen suuruutta on arvioitu tammikuun 1984 haastatteluaikaneiston avulla. Arvion mukaan työvoiman keskivirhe pienenesi noin 59 prosenttiin ja työllisten noin 66 prosenttiin virheellisestä arviosta. Ikäryhmittäin tarkasteltuna keskivirheet pienenevät varsin vähän nuorissa ja vanhoissa ikäryhmissä (siviilisäätö jokseenkin vakio) ja eniten 30-39-vuotiailla. Työvoiman keskivirheet ovat pienentyneet eniten 30-34-vuotiailla (40,1 prosenttiin) ja työllisten 35-39-vuotiailla (38,5 prosenttiin). Työvoimaosuuden keskivirhe on pienentynyt 68 prosenttiin virheellisesti lasketusta. Työttömien keskivirhe on pysynyt lähes ennallaan ohjelmointivirheen korjauksen yhteydessä.

Työssäolleiden keskivirhe on pienentynyt 70 prosenttiin ja työstä poissa olleiden keskivirhe ei muuttunut juuri lainkaan. Työllisten toimialoitteiset keskivirheet ovat myös muuttuneet varsin vähän, keskivirheet ovat pienentyneet suurimmillaan noin 90 prosenttiin virheellisesti ohjelmoidusta keskivirheestä.

Keskivirheiden säännölliseen julkaisemiseen palataneen vuoden 1986 alussa. Työvoimatutkimuksen keskivirheet tullaan julkaisemaan korjattuina vuodesta 1983 alkaen.

ARBETSKRAFTSUNDERSÖKNINGENS MEDEFEL

Publicerandet av arbetskraftsundersökningens medefel avbryts tillsvidare, därför att det förekommit fel i medelfelsräkningar. En del av medelfelen har räknats rätt, men på grund av programmeringsfel har medelfelen för vissa variabler varit för stora. Fel har uppstått i de variabler som räknats på basen av civilstånd och i vilka civilståndet varierar mycket (indelningen i två grupper ogifta och gifta). När felet varit som störst har det fördubblat medelfelet.

Felet har inverkat på medelfelen rätt lika under de olika tidpunkterna, därför att civilståndet och värden för de undersökta variablerna varierar rätt litet under olika tidpunkter. Felets storlek har uppskattats på basen av intervjumaterialet för januari 1984. Enligt uppskattning skulle medelfelet för arbetskraften minska till 59 procent och för de sysselsatta till 66 procent från den felaktiga uppskattningen. Granskat efter åldersgrupp minskar medelfelen mycket litet i de unga och gamla åldersgrupperna (civilståndet så gott som konstant), mest minskar de i åldersgruppen 30-39 år. Medelfelen för arbetskraftens del har minskat mest i åldersgruppen 30-34 år (till 40,1 procent) och för de sysselsattas del i åldersgruppen 35-39 år (till 38,5 procent). Medelfelet i det relativa arbetskraftstalet har minskat till 68 procent från det felaktigt räknade medelfelet. Medelfelet för de arbetslösa har förblivit nästan oförändrat i samband med korrigeringen av programmeringsfelet.

Medelfelet för de anställda har minskat till 70 procent, medelfelet för de frånvarande har inte just ändrats. Efter näringsgren har medelfelen för de sysselsatta också ändrats mycket litet, när medelfelet har minskat som mest har det minskat till 90 procent från det felprogrammerade medelfelet.

Medelfelen torde börja publiceras regelbundet i början av 1986. De reviderade medelfelen för arbetskraftsundersökningen kommer att utges från och med 1983.

Tätä julkaisua myy

**VALTION
PAINATUSKESKUS**

POSTIMYYNTI

PL 516
00101 Helsinki
Vaihde (90) 539 011
Telex 123458 vapk sf
KIRJAKAUPAT HELSINGISSÄ
Annankatu 44
(Et. Rautatiekadun kulma)
Vaihde (90) 17 341
Eteläesplanadi 4
Puh. (90) 662 801

Denna publikation säljes
av

**STATENS
TRYCKERICENTRAL**

POSTFÖRSÄLJNING

PB 516
00101 Helsingfors
Växel (90) 539 011
Telex 123458 vapk sf
BOKHANDLAR I HELSINGFORS
Annegatan 44
(I hörnet av S. Järnv.g.)
Växel (90) 17 341
Södra esplanaden 4
Tel. (90) 662 801

This publication is
available from

**GOVERNMENT
PRINTING CENTRE**

MAIL ORDERS

P.O.BOX 516
SF-00101 Helsinki Finland
Phone Internat.
+ 358 0 539 011
Telex 123458 vapk sf
BOOKSHOPS IN HELSINKI
Annankatu 44
Phone (90) 17 341
Eteläesplanadi 4
Phone (90) 662 801